

Ministarstvo znanosti i obrazovanja
Agencija za odgoj i obrazovanje
Hrvatsko društvo klasičnih filologa
Institut Latina & Graeca

ZAPORKA NATJECATELJA:

--	--	--	--	--	--

ŽUPANIJSKO NATJECANJE IZ LATINSKOG I GRČKOG JEZIKA

u kategoriji

GRČKI JEZIK

za

KLASIČNE GIMNAZIJE

Ostvareni i maksimalni broj bodova:

I. Prijevod:

	20
--	----

II. Razumijevanje teksta:

	5
--	---

III. Gramatika i vokabular:

	15
--	----

IV. Civilizacija i povijest književnosti:

	10
--	----

Ukupni broj bodova:

	50
--	----

Članovi županijskog povjerenstva:

- _____
- _____
- _____

16. veljače 2024.

I. PRIJEVOD

Prevedi tekst uz pomoć rječnika i komentara.

Ksenofont, Grčka povijest, 2.3.5 – 2.3.8

Ksenofont opisuje događaje na Siciliji i Lisandrove postupke.

Ἐν δὲ τῷ αὐτῷ χρόνῳ καὶ Διονύσιος¹ ὁ Συρακόσιος² τύραννος μάχη ἡττηθεὶς³ ὑπὸ Καρχηδονίων⁴ Γέλαν⁵ καὶ Καμάριναν⁶ ἀπώλεσε⁷. Μετ'⁸ ὀλίγον δὲ καὶ Λεοντῖνοι⁹ Συρακοσίοις¹⁰ συνοικοῦντες ἀπέστησαν εἰς τὴν αὐτῶν πόλιν ἀπὸ Διονυσίου καὶ Συρακοσίων. Παραχρῆμα δὲ καὶ οἱ Συρακόσιοι ἰππεῖς ὑπὸ Διονυσίου εἰς Κατάνην¹¹ ἀπεστάλησαν. Οἱ δὲ Σάμιοι¹² πολιορκούμενοι ὑπὸ Λυσάνδρου πάντη, ἐπεὶ οὐ βουλομένων αὐτῶν τὸ πρῶτον ὁμολογεῖν¹³ προσβάλλειν ἤδη ἔμελλεν ὁ Λύσανδρος, ὠμολόγησαν¹⁴ ἐν ἱμάτιον ἔχων ἕκαστος ἀπιέναι τῶν ἐλευθέρων¹⁵, τὰ δ'¹⁶ ἄλλα παραδοῦναι καὶ οὕτως ἐξῆλθον¹⁷.

Sljedeći dio teksta ne trebaš prevoditi, nego ga pokušaj razumjeti i odgovoriti na postavljena pitanja u drugom dijelu testa.

Λύσανδρος¹⁸ δὲ τοῖς ἀρχαίοις¹⁹ πολίταις παραδοὺς τὴν πόλιν καὶ τὰ ἐνόντα πάντα καὶ δέκα ἄρχοντας καταστήσας²⁰ φρουρεῖν ἀφῆκε²¹ τὸ τῶν συμμάχων ναυτικὸν κατὰ πόλεις, ταῖς δὲ Λακωνικαῖς ναυσὶν ἀπέπλευσεν εἰς Λακεδαίμονα, ἀπάγων τὰ τε τῶν αἰχμαλώτων νεῶν ἀκρωτήρια καὶ τὰς ἐκ Πειραιῶς²² τριήρεις πλὴν δώδεκα καὶ στεφάνους, οὓς παρὰ τῶν πόλεων ἐλάμβανε δῶρα ἰδίᾳ²³...

KOMENTAR:

¹ Διονύσιος, ὁ – Dionizije

² Συρακόσιος, ὁ – Sirakužanin

³ *vidi* ἡσσάομαι

⁴ Καρχηδόνιοι, οἱ – Kartažani

⁵ Γέλα, ας, ἡ Gela, grad na Siciliji

⁶ Καμάρινα, ἡ Kamarina, grad na Siciliji

⁷ *vidi* ἀπόλλυμι – izgubiti

⁸ μετ' = μετά

⁹ Λεοντῖνος, ὁ Leontinac, stanovnik sicilijanskog grada

¹⁰ Συρακόσιος, ὁ Sirakužanin

¹¹ Κατάνη, ἡ Katana, grad na Siciliji

¹² Σάμιοι, οἱ Samljani

¹³ ὁμολογέω – pristati na uvjete

¹⁴ ὁμολογέω – pristati

¹⁵ τῶν ἐλευθέρων sc. πολιτῶν

¹⁶ δ' = δέ

¹⁷ *vidi* ἐξέρχομαι

¹⁸ Λύσανδρος, ὁ Lisandar, spartanski vojskovođa

¹⁹ ἀρχαῖος, 3 prijašnji

²⁰ *vidi* καθίστημι

²¹ *vidi* ἀφίημι

²² Πειραιεύς, ὡς, ὁ Pirej

²³ ἰδίᾳ privatno, osobno

II. RAZUMIJEVANJE TEKSTA

Odaberi jedan točan odgovor od ponuđenih.

1. Što je Lisandar ostavio prijašnjim građanima?

- A grad i sve što je u njemu
- B grad i savezničku mornaricu
- C grad i sve što je sam posjedovao

	maks. 1
--	----------------

2. Kako je Lisandar otplovio?

- A sa Samljanima
- B sa savezničkom mornaricom
- C sa spartanskim brodovima

	maks. 1
--	----------------

3. Što je Lisandar učinio sa savezničkom mornaricom?

- A ostavio ju je na straži
- B otpremio ju je
- C zaratio je protiv nje

	maks. 1
--	----------------

4. Što Lisandar **nije** odvezao sa sobom?

- A kljunove zarobljenih lađa
- B pobjedničke vijence
- C sve lađe iz Pireja

	maks. 1
--	----------------

5. Kakvo je podrijetlo pobjedničkih vijenaca?

- A dobiveni su na poklon
- B dovezeni su iz Pireja troveslarkama
- C zaplijenjeni su u ratu

	maks. 1
--	----------------

	maks. 5
--	----------------

III. GRAMATIKA I VOKABULAR

Odaberi jedan točan odgovor od ponuđenih ili napiši odgovor na crtu.

1. Što znači **ὁ χρόνος αὐτός**?

- A isto vrijeme
- B njegovo vrijeme
- C samo vrijeme

	maks. 1
--	----------------

2. U kojem je padežu, broju, rodu, stanju i vremenu particip **ήττηθείς**?

_____

	maks. 1
--	----------------

3. Kako glasi akuzativ jednine imenice **ίππεύς, -έως, ό**?

_____

	maks. 1
--	----------------

4. Kako glagolu **μέλλω** glasi 3. lice množine imperfekta pasivnog?

_____

	maks. 1
--	----------------

5. Koji je genitiv, s obzirom na sintaktičku funkciju, u izrazu **έκαστος... τών έλευθέρων**?

- A dijelni (partitivni) genitiv
- B genitiv svojstva (kvalitete)
- C posvojni (posesivni) genitiv

	maks. 1
--	----------------

6. Kako sintagma **έν ίμάτιον** glasi u dativu jednine?

_____

	maks. 1
--	----------------

7. U kojem je vremenu i stanju infinitiv **προσβαλείν**?

_____

	maks. 1
--	----------------

8. Kako glagolu **παράδίδωμι** glasi 3. lice jednine prezenta aktivnog?

_____

	maks. 1
--	----------------

9. Kako izraz **τά ένόντα πάντα** glasi u istom padežu i rodu, ali u suprotnom broju?

_____

	maks. 1
--	----------------

10. Kako glasi oblik $\nu\epsilon\acute{\omega}\nu$ u istom padežu, ali suprotnom broju?

_____

	maks. 1
--	---------

11. Sastavnica kojega pojma **nije** broj?

- A dekalog
- B dijalog
- C tetralogija

	maks. 1
--	---------

12. Što **nije** vladavina bogataša?

- A meritokracija
- B plutokracija
- C timokracija

	maks. 1
--	---------

13. Kojim grecizmom imenujemo poslanika ili vjerovjesnika?

_____

	maks. 1
--	---------

14. Koje ime **nema** veze s grčkom riječju $\sigma\tau\acute{\epsilon}\varphi\alpha\nu\omicron\varsigma$?

- A Stefanija
- B Stošija
- C Štefica

	maks. 1
--	---------

15. Kako se naziva epidemija velikih razmjera koja zahvaća više zemalja, kontinent ili čitav svijet?

_____

	maks. 1
--	---------

	maks. 15
--	----------

IV. CIVILIZACIJA I POVIJEST KNJIŽEVNOSTI

Odaberi jedan točan odgovor od ponuđenih ili napiši odgovor na crtu.

1. Koji je filozof bio Ksenofontov moralni uzor?

A Aristotel
B Platon
C Sokrat

	maks. 1
--	---------

2. Uz kojega historiografa povezujemo pojmove ὄψις, ἀκοή, ἱστορίη, γνῶμη?

_____

	maks. 1
--	---------

3. Kako se naziva vunena ili lanena odjeća bez rukava ili s kratkim rukavima koju su muškarci i žene u staroj Grčkoj nosili poput košulje na golom tijelu?

_____

	maks. 1
--	---------

4. Koji je slavni znanstvenik bio rodom iz Sirakuze?

A Arhimed
B Hipokrat
C Pitagora

	maks. 1
--	---------

5. Kako se zove savez na čijem je čelu za vrijeme Peloponeskog rata bila Sparta?

_____

	maks. 1
--	---------

6. Što se **nije** dogodilo za vrijeme Peloponeskog rata?

A Jonski ustanak
B Periklova smrt
C Sicilska ekspedicija

	maks. 1
--	---------

7. Koji vojskovođa i političar **nije** povezan s Peloponeskim ratom?

A Alkibijad
B Nikija
C Temistoklo

	maks. 1
--	---------

8. Koji je povjesničar prije Ksenofonta pisao o Peloponeskom ratu?

_____

	maks. 1
--	----------------

9. Kako se na grčkom jeziku naziva Ksenofontova *Grčka povijest*?

_____

	maks. 1
--	----------------

10. U kojem djelu Ksenofont daje upute o obuci lovačkih pasa?

- A   Ἰππαρχικός
- B   Κυνηγετικός
- C   Κύρου παιδεία

	maks. 1
--	----------------

	maks. 10
--	-----------------

RJEŠENJA:

I. PRIJEVOD (20 bodova)

Ἐν δὲ τῷ αὐτῷ χρόνῳ	A u isto vrijeme	1
καὶ Διονύσιος ὁ Συρακόσιος τύραννος	i sirakuški tiranin Dionizije,	1
μάχῃ ἡττηθεὶς ὑπὸ Καρχηδονίων	svladan od Kartažana u bitci,	1
Γέλαν καὶ Καμάριναν ἀπώλεσε.	izgubio je Gelu i Kamarinu.	1
Μετ' ὀλίγον δὲ	A skoro zatim	1
καὶ Λεοντῖνοι Συρακοσίους συνοικοῦντες	i Leontinci koji su živjeli zajedno sa Sirakužanima	1
ἀπέστησαν εἰς τὴν αὐτῶν πόλιν	odmetnuli su se u svoj grad	1
ἀπὸ Διονυσίου καὶ Συρακοσίων.	od Dionizija i Sirakužana.	1
Παραχρῆμα δὲ καὶ οἱ Συρακόσιοι ἵππεις	I smjesta (su) sirakuški konjanici	1
ὑπὸ Διονυσίου εἰς Κατάνην ἀπεστάλησαν	od Dionizija poslani u Katanu,	1
οἱ δὲ Σάμιοι πολιορκούμενοι	a Samljani opkoljeni	1
ὑπὸ Λυσάνδρου πάντῃ,	potpuno od Lisandra,	1
...οὐ βουλομένων αὐτῶν	...budući da nisu htjeli	1
τὸ πρῶτον ὁμολογεῖν	u početku prihvatiti uvjete,	1
ἐπεὶ ...προσβάλλειν ἤδη ἔμελλεν ὁ Λύσανδρος,	kada... je Lisandar već namjeravao napasti,	1
ὡμολόγησαν... ἀπιέναι	pristali su da...ode	1
ἕκαστος... τῶν ἐλευθέρων	svaki od slobodnih (građana)	1
ἐν ἰμάτιον ἔχων	s jednim ogrtačem,	1
τὰ δ' ἄλλα παραδοῦναι	a ostalo da predaju:	1
καὶ οὕτως ἐξῆλθον.	i tako su pošli.	1

II. RAZUMIJEVANJE TEKSTA (5 bodova)

1 – A; 2 – C; 3 – B; 4 – C; 5 – A

III. GRAMATIKA I VOKABULAR (15 bodova)

1 – C; 2 – nominativ jednine muškog roda (slabog) pasivnog aorista; 3 – ἵππεία; 4 – ἐμέλλοντο; 5 – A; 6 – ἐνὶ ἱματίῳ ; 7 – (jakom) aoristu aktivnom; 8 – παραδίδωσι(ν) ; 9 – τὸ ἐνὸν πᾶν; 10 – νεώς (νηός, νεός) ; 11 – B; 12 – A; 13 – apostol; 14 – B; 15 – pandemija

IV. CIVILIZACIJA I POVIJEST KNJIŽEVNOSTI (10 bodova)

1 – C; 2 – Herodot; 3 – hiton; 4 – A; 5 – Peloponeski savez; 6 – A; 7 – C; 8 – Tukidid; 9 – Ἑλληνικά; 10 – B